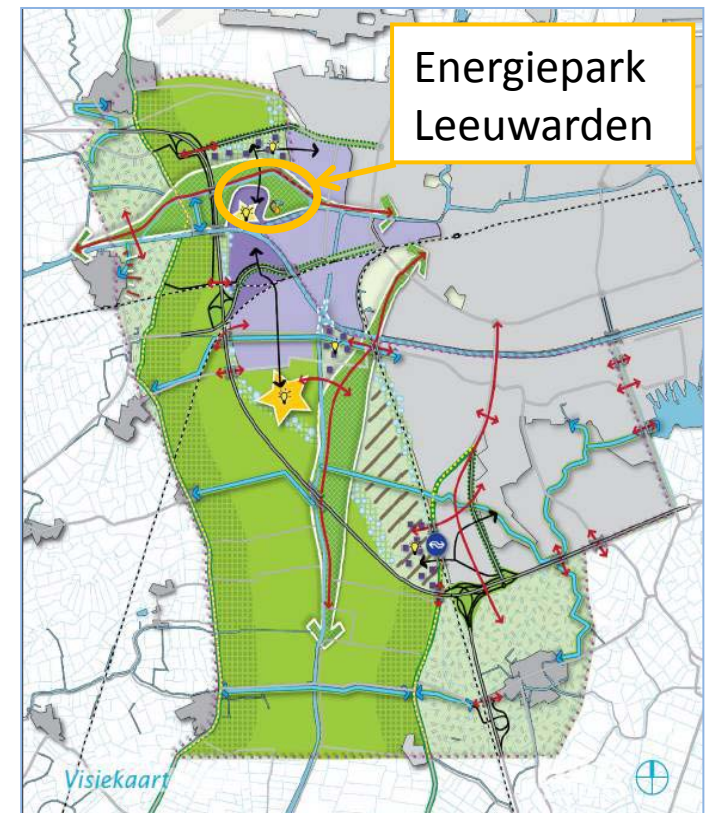

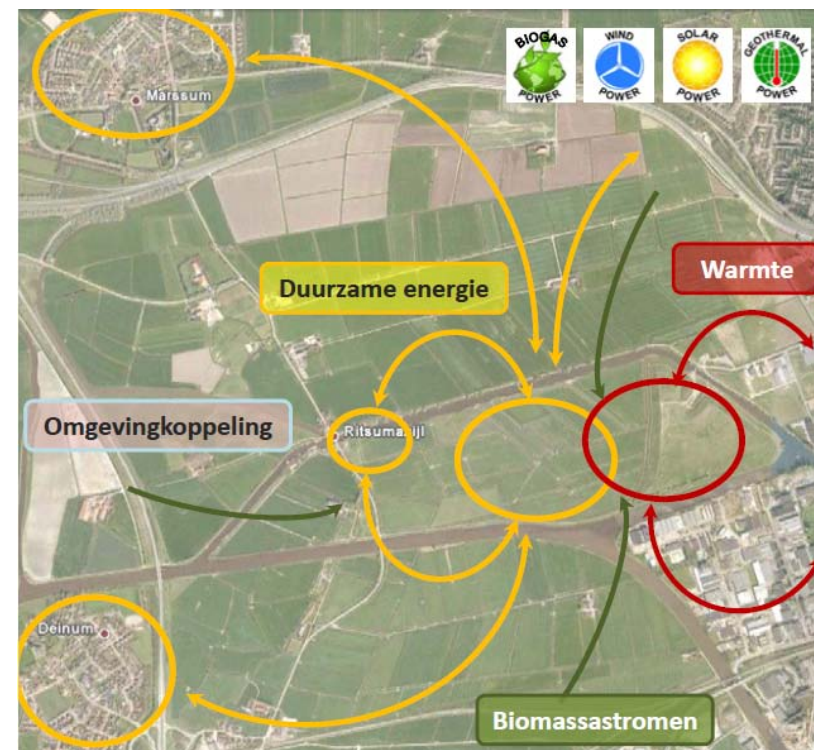
Energiepark Leeuwarden

Projectplan

Visiekaart Nieuw Stroomland

(Structuurvisie) met ingetekend het Energiepark Leeuwarden

Initiatiefnemer: Skinkeskans V.o.f. (Oosterhof Holman en Grontmij BRP)

Adviseurs: Ekwadraat en Copijn

Datum: 22/12/2011

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	6
1.1	Doelstelling	6
1.2	Leeswijzer.....	6
2	HET PLAN IN VOGELVLUCHT	7
2.1	Filosofie achter het plan	7
2.2	Initiatiefnemers.....	8
2.3	Landschappelijke inpassing.....	10
2.4	Energiepark	13
2.5	Vijf pijlers en hun duurzaamheid	15
2.6	Kostenverhaal	17
3	HET PLAN NADER UITGEWERKT.....	18
3.1	Fase 0 Planvorming (2008-2013)	18
3.2	Fase 1 Realisatie (2012-2013)	19
3.3	Fase 2 Realisatie (2013-2014)	21
3.4	Fase 3 Realisatie (2014-2016)	22
3.5	Fase 4 Realisatie (2015-2017)	23
3.6	Fase 5 Afronding (2016-2018)	24
3.7	Verwijzingen naar de commitments	25
	BIJLAGEN.....	26
	Bijlage 1 Commitments	
	Bijlage 2 Literatuurlijst.....	
	Bijlage 3 Samenvatting Raadsstukken	
	Bijlage 4 Feitelijke informatie werkgelegenheid	
	Bijlage 5 Visieschets energiepark	

ENERGIEPARK LEEUWARDEN

visieschets

OPENBAAR GEBIED (ca. 13 ha)

GROEN

- bekken; waterfilter
- water met plas-drasgebied
- elzensingel met fietspad
- dijk met onderhoudspad
- fietspad/wandelroute
- respectzone (60m)

ONTSLUITING

- entreeweg
- dubbele rij populieren

UITGEEFBAAR TERREIN (ca. 18ha)

- biomassavergister (BMV) 'bastion'
- asfaltmenginstallatie (AMI)
- Oosterhof Holman (OH)
- overige bedrijven met onderlinge connectie

VOORMALIGE VUILSTORTPLAATS (ca. 17ha)

- plug & playpark
- PV-cellen
- recreatieve voorziening
- secundaire weg

OVERIG

- wandelroute
- bouwlocatie lichtgewicht architectuur
- Ekwadraat (EK)
- De Haak; snelweg
- maaiveldhoogte ten opzichte van NAP

Copijn tuin- en landschapsarchitecten
visieschets
28.069 16 november 2011

ENERGIEPARK LEEUWARDEN

referentiebeelden

GEBIED MET CONTRASTEN

- 1: het gevoel van wijdsheid en natuur, buiten zijn
- 2: helofytenfilter met recreatiemogelijkheden
- 3: fietsroutes over en langs kades
- 4: energieneutrale bedrijfsbebouwing met groene daken
- 5: koolzaad – biomassa met visuele kracht

- 6: plug en play op de Schenkenschans
- 7: voorbeeld voor uitwerking biomassavergister
- 8: voorbeeld voor uitwerking lichtgewicht architectuur op de Schenkenschans
- 9: voorbeeld voor uitwerking asfaltmenginstallatie

Copijn tuin- en landschapsarchitecten
visieschets
28.06g 2 november 2011

1 Inleiding

1.1 Doelstelling

Bij de Hoofdlijnennotitie 2008¹ is een oproep gedaan aan marktpartijen om met initiatieven te komen die aansluiten bij de drie pijlers van de gebiedsontwikkeling Nieuw Stroomland. Skinkeskans V.o.f. heeft een initiatief ingediend die past bij de pijlers 'Landschap, Duurzaamheid en Economie': een goed Landschappelijk ingepast Duurzaam Bedrijvenpark; **Energiepark Leeuwarden**.

Voor beoordeling over opname in de Structuurvisie zijn veel ondersteunende rapporten opgesteld om de locatie voor dit initiatief te beoordelen². Voor oprichting van het Energiepark is een bestemmingsplanwijziging nodig. De gemeenteraad heeft reeds ingestemd met de Structuurvisie inclusief het Energiepark. Bij amendement is vastgelegd dat het bestemmingsplan niet mag starten voordat er een nader uitgewerkt plan ligt. Dit plan ligt u nu voor; het projectplan.

We lichten het project op hoofdpunten nader toe en geven een samenvatting van voorgaande raadsbesluiten en bijbehorende rapportages. Binnen de stuurgroep Nieuw Stroomland zijn twee teams in het leven geroepen die waken over de kwaliteit en het duurzame/innovatieve karakter van de plannen in het gebied. Voorliggend projectplan wordt eerst door beide teams van de stuurgroep behandeld, alvorens het naar de gemeenteraad gaat. Het toetsingskader voor dit projectplan is de Intergemeentelijke Structuurvisie Nieuw Stroomland (februari 2011).

1.2 Leeswijzer

In Hoofdstuk 2 wordt het plan in vogelvlucht beschreven. Hierin wordt o.a. aandacht besteed aan de doelen van het project in samenhang met de drie pijlers van Nieuw Stroomland. De nadere uitwerking en fasering van het project staat beschreven in Hoofdstuk 3. In dit hoofdstuk staat centraal wat de voorgenomen invullingen zullen worden om de doelen van dit project te bereiken. In de bijlagen worden de commitments aan het project Energiepark, een literatuurlijst en een chronologische volgorde van de openbare (raads)stukken die van toepassing zijn op het Energiepark samengevat.

¹ [Literatuur 1]

² [Literatuur 3, Literatuur 6, Literatuur 7]

2 Het plan in vogelvlucht

2.1 Filosofie achter het plan

De initiatiefnemers hebben duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen hoog in het vaandel staan. In het kader van “practice what you preach” is naar de eigen bedrijfsvoering gekeken. De initiatiefnemers richten hun eigen bedrijfsprocessen zo duurzaam mogelijk in. Dat betekent niet alleen werken in duurzame gebouwen, maar ook zoveel mogelijk grondstoffen, arbeid en energie uit de omgeving betrekken en daarnaast zoveel mogelijk duurzame energie opwekken voor de stad en de regio. In de Hoofdlijnennotitie Nieuw Stroomland (2008) nodigden de drie gemeentes en de Provincie partijen uit om invulling te geven aan plangebied Nieuw Stroomland. De initiatiefnemers hebben dit verzoek met beide handen aangegrepen en zien in de Gebiedsontwikkeling Nieuw Stroomland de kans om daad bij het woord te voegen.

In 2008 zijn de plannen voor een Duurzaam Energie Bedrijvenpark ontstaan. Deze visie is mede ontstaan door de aanwezige voormalige vuilstortplaats Schenkenschans in het plangebied. De locatie waar we vroeger al ons afval onder de grond stopten,

Figuur 1 Keten van duurzaamheid op Energiepark

Energiepark Leeuwarden

Factsheet

- Oppervlakte : ca. 48 ha
(waarvan ca 17 ha voormalige stortplaats, ca 18 ha duurzame bedrijvigheid, ca 13 ha openbare ruimte, waarvan ca 6 ha natuur, respectzone, waterbekkens, dijken en rietvelden.
- Investering : € 30 – 50 miljoen
(incl. investeringen derden)
- Ontwikkelaar: Skinkeskans Vof
(50% Oosterhof Holman en 50% Grontmij BRP)
- Activiteiten : Opwekking duurzame energie, natuurlijke waterzuivering, recreatie en educatie, duurzame bedrijvigheid, duurzaam kenniscentrum
- Werkgelegenheid : ca 400 arbeidsplaatsen
- Productie groene energie: zoals biomassa energie en zonnepanelen
- Gebruikers groene energie: duurzame bedrijvigheid, minimaal 4000 huishoudens
- Gehele ontwikkeling is energieneutraal en wordt landschappelijk ingepast.

gaat nu als voorbeeld dienen om te laten zien dat een bedrijventerrein volledig duurzaam kan zijn én energie kan leveren. Of het nu gaat om kennis, educatie, grondstoffen, productie, consumptie, mobiliteit of het verwerken van reststoffen (tot energie). Alle plannen op het Energiepark staan in het teken van duurzaamheid en landschappelijke inpassing zoals ook verwoord in de Intergemeentelijke Structuurvisie Nieuw Stroomland. Zie voor economische meerwaarde; werkgelegenheid Bijlage 4 De eveneens in de Structuurvisie genoemde *Keten van Duurzaamheid* (kennis, experiment, productie en consumptie) wordt op het Energiepark in praktijk gebracht. Duurzaamheid, bedrijvigheid, landschap, educatie en recreatie ontmoeten elkaar op een ‘natuurlijke’ manier.

Onderliggend projectplan licht toe hoe wij de uitgangspunten zoals vermeld in bovenstaande factsheet willen gaan realiseren en met welke middelen we dit gaan

doen met de huidige kennis en stand van zaken in de "wereld". Door het beschikbaar komen van nieuwe technieken en/of door veranderende (markt)omstandigheden kan het zijn dat de initiatiefnemers aanleiding ziet om de voorgenomen invulling van het Energiepark Leeuwarden (deels) aan te passen dan wel een andere fasering aan te brengen, waarbij het realiseren van de "factsheet-doelen" het uitgangspunt blijft. Indien deze aanpassing benodigd blijkt, zal dit nader worden uitgewerkt met de gemeente. Uitgangspunt is en zal zijn het behalen van de "factsheet-doelen" met Energiepark Leeuwarden. Dit zal vastgelegd worden in de ontwikkelingsovereenkomst en het bestemmingsplan.

2.2 Initiatiefnemers

De initiatiefnemers zijn Oosterhof Holman en Grontmij BRP beiden vertegenwoordigd in Skinkeskans V.o.f. (50% Oosterhof Holman en 50% Grontmij BRP). De initiatiefnemer zijn tevens de ontwikkelaar van het Energiepark Leeuwarden die de paden baant voor andere 'groene' ondernemers die zich hier willen vestigen. Het plangebied is grotendeels in eigendom van Skinkeskans V.o.f.. De initiatiefnemers hebben Ekwadmaat en Copijn landschapsarchitecten in een vroeg stadium benaderd voor de uitwerking van het duurzaamheidsconcept met hoogwaardige landschappelijke inpassing.

Oosterhof Holman is een toonaangevend GWW³ en milieukundig bedrijf (jubileum 100 jarig bestaan in 2012) in hoofdzakelijk het Noorden van Nederland en actief op de vakgebieden Milieutechniek, Infrastructuur, Beton- en waterbouw, Groenvoorziening en Planontwikkeling. Met haar tak Milieutechniek is zij tevens in het buitenland actief. Oosterhof Holman ontwikkelt, ontwerpt en realiseert biologische (bodem)saneringsinstallaties en biovergistingsinstallaties. Ze is tevens eigenaar van diverse recyclingbedrijven zoals Weboma te Kootstertille, de TOP te Leeuwarden en Gruno Recycling te Groningen. Oosterhof Holman is aandeelhouder van de asfaltmenginstallaties te Westerbroek en Kootstertille en vervult tevens een leidende rol in de asfaltbranche in Nederland. Aan het begin van dit millennium heeft Oosterhof Holman een omslag gemaakt naar duurzaamheid en diverse initiatieven op dit gebied ontwikkeld. Daarin past dat afval wordt hergebruikt, asfalt wordt gerecycled en zoveel mogelijk in nabijheid van de gebruiker wordt geproduceerd, en met zo min mogelijk gebruik van fossiele energie.

Oosterhof Holman heeft een ISO 14001 certificering⁴ en streeft tevens naar een zo hoog mogelijke positionering op de CO₂-prestatieladder⁵. Het inzichtelijk maken van de "carbon footprint"⁶, het herzien van de "beleidsverklaring VGWM"⁷ en het opstellen van een

³ Grond-, Weg- en Waterbouw

⁴ ISO 14001 is een standaard op het gebied van milieumanagement ontwikkeld door de Internationale Organisatie voor Standaardisatie. Met behulp van een milieuzorgsysteem volgens de ISO 14001-norm kunnen de milieurisico's van de bedrijfsvoering beheerst en indien mogelijk verminderd worden. Middels externe toetsing worden houders van het certificaat getoetst.

“energiemanagementplan” zijn de eerste stappen om dit daadwerkelijk te realiseren. Daarnaast heeft zij diverse bedrijfsdaken van zonnepanelen voorzien. In het kader van de CQ -prestatieladder zijn samenwerkingsverbanden en participaties essentieel. Op deze manier wordt enerzijds nieuwe kennis opgedaan en anderzijds wordt de beschikbare kennis overgedragen. Ontwikkeling van het Energiepark is een voorbeeld van een dergelijke samenwerking tussen diverse partijen.

Grontmij Beheer Reststoffenprojecten B.V., kortweg Grontmij BRP is een 100 % deelneming van Grontmij NV. De onderneming exploiteert locaties op het gebied van afval, grond, bagger, groen- en GFT-afval. Grontmij BRP legt zich toe op het hergebruik van materialen en is door de jarenlange ervaring het kenniscentrum op dit gebied.

Grontmij BRP heeft de beschikking over diverse locaties van waaruit zij haar klanten kan bedienen zoals Groningen, Oude Pekela, Delfzijl, Gaarkeuken, Leeuwarden en Kampen.

In Groningen bezit zij de verwerkingslocatie Stainkoeln wat een eindverwerkingslocatie is die aan alle vigerende wet- en regelgeving voldoet. Ook Stainkoeln heeft tot doel reststromen zo veel mogelijk te recyclen met allerlei technieken zoals compostering, grondreiniging (biologisch, extractief of thermisch), asbestverwijdering uit grondstromen en landfarming.

Na reiniging worden de stromen zo veel mogelijk weer nuttig toegepast.

Daar waar recycling niet mogelijk is, wordt het afval volgens de richtlijnen eeuwigdurend opgeslagen.

Het bedrijf is ISO 14001 gecertificeerd en beschikt verder over de BRL 7500, 7510, 7511, 9335-1 en de NTA8080.

De initiatiefnemers hebben twee adviseurs vroegtijdig in de ontwikkeling betrokken voor de uitwerking van het duurzaamheidsconcept met hoogwaardige landschappelijke inpassing.

Ekwadraat is een landelijk opererend jong dynamisch bedrijf met het hoofdkantoor in Leeuwarden dat projecten initieert, ontwikkelt en begeleidt op het gebied van duurzame energie; nationaal maar ook steeds meer internationaal. Zo is Ekwadraat bedenker van de BIONOF-leiding, de biogasringleiding tussen Dokkum en Leeuwarden en is ze nauw betrokken bij de ontwikkeling van het beoogde warmteleidingennet in Leeuwarden. Daarnaast heeft Ekwadraat inmiddels een positie dat ze vanuit de politiek en het bedrijfsleven benaderd

⁵ De CO₂-prestatieladder is een instrument om bedrijven die deelnemen aan aanbestedingen te stimuleren tot CO₂-bewust handelen in de eigen bedrijfsvoering en bij de uitvoering van projecten. Het gaat daarbij met name om energiebesparing, het efficiënt gebruik maken van materialen en het gebruik van duurzame energie.

⁶ De carbon footprint is de CO₂ uitstoot die door een bedrijf veroorzaakt wordt, uitgedrukt in kilogram CO₂ equivalent.

⁷ Veiligheids-, Gezondheids- Welzijns- en Milieu - beleidsverklaring

wordt om mee te denken over beleidsmatige ontwikkelingen en visies op duurzame ontwikkeling. Ekwadraat voorziet dat zij de komende jaren door zal groeien tot 40 à 50 medewerkers.

Copijn is sinds 1807 een toonaangevend bureau in de wereld van de tuin- en landschapsarchitectuur. Anno 2011 staat Copijn voor een eigenzinnig ontwerpbureau, ervaren boomspecialisten en bijzondere gerealiseerde groenprojecten. Het ontwerpen, maken en beheren van bijzondere groenprojecten is haar missie. Inspiraties zijn de natuur en de mens, het landschap en de kunst. Wat Copijn realiseert is gebaseerd op vakmanschap, innovatie en duurzaamheid.

2.3 Landschappelijke inpassing

De initiatiefnemers zijn zich als groene ondernemers bewust van gevolgen voor de directe omgeving. Landschappelijke en duurzame inpassing is van het grootste belang. In het locatieonderzoek⁸ komt het eiland Ritsumasyll (inclusief de voormalige stort Schenkenschans) ten oosten van de toekomstige N31 als beste locatie uit de bus. De afgedekte voormalige stortplaats blijft openbaar toegankelijk en wordt verder ingericht voor recreatie, educatie, kantoren en een duurzaam kenniscentrum. Copijn landschapsarchitecten uit Utrecht is aangetrokken voor goede landschappelijke inpassingen van het gehele project.

Optimalisaties vanuit overheidswege of omwonenden zijn inmiddels ingepast, zo komt onder andere aan de oostzijde van de Haak een respectzone van 60 meter en langs het Sylsterak een brede groenzone. Een afschermdijk van ca. 5 m hoog met daarvoor natuur, waterbekkens en rietvelden ontnemt direct zicht vanuit Ritsumazijl en het fietspad Sylsterrak op het park. De bebouwing op het terrein wordt gelaagd aangelegd; van lager in het noord-westen naar hoger richting de voormalige stort⁹ en industrieterreinen de Zwette en Newtonpark III. Verbindende fietspaden blijven aanwezig en er worden op het park nieuwe wandel- en fietspaden aangelegd. De kruising van fietsverkeer uit Ritsumazijl, over het fietspad Sylsterrak, en de toegangsweg naar het energiepark zal ongelijkvloers aangelegd worden. Gemotoriseerd vervoer van en naar het energiepark wordt tot een minimum beperkt door aanleg van een laad- en loswal (zoveel mogelijk vrachtvervoer over het water). In samenwerking met wetterskip Fryslân wordt de (duurzaamheids)ambitie om nieuwe ontwikkelingen af te stemmen op het huidige boezempeil nader uitgewerkt. De ontwikkeling is hierop al afgestemd door o.a. ophoging van het huidige terrein. Dit bespaart naast energieverbruik door polderbemaling ook nieuwe investeringen in gemalen

⁸ [Literatuur 3], pag 56

⁹ Intergemeentelijke structuurvisie Nieuw Stroomland pag 47, 49 en 60 en 61

Voor de stedenbouwkundige inpassing van de gebouwen wordt in afstemming met de gemeente een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Deze wordt tezamen met het nieuwe bestemmingsplan ter goedkeuring aan de Raad voorgelegd¹⁰. Op de volgende pagina's staat de visie van Copijn over landschappelijke inpassing. De landschappelijke inpassing wordt in 2011 separaat door het Q-team¹¹ van Nieuw Stroomland beoordeeld.

Toelichting landschappelijke inpassing visieschets Copijn

De groene wig

Het energiepark Leeuwarden vormt de uitwerking van het ruimtelijke raamwerk zoals geschetst in de intergemeentelijke structuurvisie Nieuw Stroomland ter plaatse van het eiland Ritsumasyl en de voormalige vuilstortplaats Schenkenschans. Uitgangspunt voor het ontwerp vormt de duurzaamheidsketen van het energiepark voor water, energie en grondstoffen. In het ontwerp is gezocht naar een vormgeving die zoveel mogelijk laat zien hoe de ketens werken. Daarmee ontstaat de basis voor een nieuw landschap met eigen karakteristieken en recreatieve potenties. Daarnaast is gezocht naar een vertaling van de in de structuurvisie gestelde ambitie om langs het Sylsterrak een groene wig naar de stad te maken. Gekozen is voor een concentratie van de bedrijvigheid langs het Van Harinxmakanaal. Daarmee ontstaat de mogelijkheid de groene wig langs De Haak en het Sylsterrak zo royaal mogelijk te maken. De groene wig zet zich vanaf de Haak, langs het Sylsterrak, door in de Schenkenschans, en dringt op deze manier diep door in het stedelijk gebied van Leeuwarden.

Een dubbele dijk

De belangrijkste landschappelijke drager van het ontwerp vormt een profiel met dubbele dijk: een lage dijk (ca. 2m +NAP) langs het Sylsterrak en daarachter een hogere dijk (ca. 5m +NAP). Tussen de dijken ligt een lang gerekt bekken van waterfilters. Aan de westkant van het plangebied buigt dit profiel met de bekkens af langs de Haak, waar ze de invulling vormen van de respectzone, zoals aangegeven in de structuurvisie. De bekkens hebben hun hoogtepunt bij het Van Harinxmakanaal. Dit hoogtepunt wordt geaccentueerd door een bastionachtige vorm, waarbinnen een biomassavergister geplaatst als icoon voor het energiepark. De bolle daken van de biomassavergister steken uit boven het bastion, en krijgen een excellente architectuur.

Met het dubbele dijkenprofiel ontstaat de in de structuurvisie geambieerde gelaagde landschappelijke opbouw, met op de voorgrond de getrapte opbouw van het dubbele dijkenprofiel, met daarachter de bedrijfsbebouwing, die naar het hoogste punt, de Schenkenschans (+12m NAP) in hoogte toeneemt. Zo ontstaat een geleidelijke overgang van het Middelzeegebied naar de Schenkenschans en Newtonpark III. Voor de bekkens wordt zoveel mogelijk gebiedseigen grond gebruikt uit de Haak. De grondmechanische eigenschappen bepalen daarmee de steilte van de taluds van de kades. Daarmee wordt voldaan aan de in de structuurvisie gestelde ambitie zuinig om te gaan met grondstoffen. Sterker nog, door te voldoen aan die ambitie ontstaat een gebiedseigen ontwerp pur sang.

¹⁰ Conform Motie Stadsrand in Nieuw Stroomland, Raadsvergadering gemeente Leeuwarden 31 januari 2011

¹¹ Kwaliteitsteam Nieuw Stroomland, zie paragraaf 3.1 van voorliggend document.

In de bekkens in het dubbele dijkenprofiel wordt water van het energiepark gezuiverd. Hemelwater wordt op het Energiepark zelf onder vrij verval afgevoerd naar watergangen. Oevers met riet- en oevervegetatie zorgen voor de eerste voorzuivering. Met een pomp op zonne-energie wordt het water vervolgens aan de westzijde van het plangebied de bekkens ingevoerd, waar het gezuiverd wordt.

Groen en grijs met kwaliteit

Zoals in de structuurvisie wordt geambieerd, krijgt het bedrijventerrein zelf ook een groene aankleding. De interne structuur wordt ophangen aan twee stevige, haaks op elkaar staande groenstructuren. Van oost naar west ligt een groenzone met een verbrede watergang voor hemelwater en de hoofdinfrastructuur. De zone biedt een zichtlijn op de biomassavergister. De zone wordt geflankeerd door een dubbele rij populieren om enige beslotenheid te creëren. Aan de randen van de zone wordt het maaiveld ten opzichte van de omgeving een meter opgetild, zodat een heldere en fraaie overgang ontstaat naar de bedrijfskavels. Aan de overige zijden van de bedrijfskavels worden elzensingels aangeplant.

Op dit moment ligt het maaiveld op of rond boezempeil. Met in gedachten de duurzaamheidsambities in de structuurvisie wordt het bedrijventerrein daarom met vrijkomende grond uit De Haak circa een meter boven bestaand maaiveld aangelegd. Het terrein komt dus boven boezempeil te liggen, waardoor polderbemaling ten behoeve van het energiepark niet nodig is.

De bedrijfsgebouwen worden duurzaam en innovatief vormgegeven, waarbij de gebouwen die symbool staan voor de duurzaamheidsketen extra aandacht krijgen. Daarbij wordt gedacht aan in ieder geval de biomassavergister, de asfaltmenginstallatie en lichtgewichtbebouwing op de Schenkenschans.

Recreatie en educatie

Het Energiepark nodigt bezoekers uit om met alle facetten van duurzaamheid kennis te nemen, door te beleven en door te leren. Recreatie en educatie. Het groenblauwe raamwerk vormt de basis voor recreatieve routes: er liggen routes over het park van noord naar zuid en over de kades van de bekkens liggen fiets- en wandelroutes.

Daarnaast wordt de Schenkenschans ingericht als plug- en playpark, waar bedrijven kunnen experimenteren (plug), zichtbaar en beleefbaar voor het publiek (play). Twee lichtgewicht gebouwen bieden ruimte aan EKwadrat en een kenniscentrum met ruimte ondersteunend aan het plug- en playpark. De zonnecellen aan de zuidzijde van de Schans leveren energie. In de inham van de Schenkenschans, bij de brug over het Sylsterrak, is ruimte voor een recreatieve voorziening, bijvoorbeeld een verhuur van elektrische bootjes of fietsen, of een horecavoorziening met een geheel duurzame bedrijfsvoering. De Schenkenschans behoudt dus zijn groene karakter, maar krijgt op deze manier een bredere publieke betekenis en een grotere openbare toegankelijkheid.

Verkeer

De hoofdontsluiting van het Energiepark vindt plaats aan de oostzijde van het plangebied, net voor de bocht in het Sylsterrak, zodat de in de structuurvisie genoemde zichtlijn naar de stad over het Sylsterrak intact blijft. De weg steekt het water schuin over, zodat het verkeer soepel en veilig met zo min mogelijk bochtenwerk het terrein op kan rijden. Het Energiepark krijgt een loswal, die opgespannen wordt tussen de Schenkenschans en het grondlichaam met de vergister. Over het water is het Energiepark zodoende vanaf het Harinxmakanaal goed bereikbaar.

Wat is het Energiepark ?

Het duurzame Energiepark is gesitueerd op het eiland Ritsumasyt (inclusief Schenkenschans) ten oosten van de toekomstige N31. Het duurzaamheidsconcept van het energiepark is vooral gericht op energieopwekking, duurzame bedrijvigheid incl. duurzame productie asfalt, waterbeheer en reststromen, maar ook op recreatie, kennis en innovatie. Het duurzaamheidsconcept is één van de concretisering van het groene en duurzame profiel van de Nieuw Stroomland en de stad Leeuwarden. Het park wordt ruimtelijk en landschappelijk zorgvuldig ingepast.

Het park is in de beheerfase energieneutraal en levert bovendien een significante bijdrage op economisch gebied. Zo kunnen rond 4000 huishoudens profiteren van duurzaam opgewekte energie en de directe permanente werkgelegenheid wordt geraamd op minimaal 300 tot naar verwachting 375 medewerkers waarvan minimaal 150 tot 175 extra arbeidsplaatsen. Als gevolg van economische spin off in de regio zal het aantal arbeidsplaatsen tot 2020 verder toenemen.

[(Structuurvisie pag. 62)]

2.4 Energiepark

In het Energiepark zijn de pijlers van de Keten van duurzaamheid (Kennis, Experiment, Productie en Consumptie) voorzien. Dit middels vijf belangrijke invullingen die onderling een samenhang hebben binnen het Energiepark: een biomassavergister (productie), een asfaltmenginstallatie (consumptie), de kantoren van Oosterhof Holman en Ekwadraat (kennis en experiment) en een laad/loswal.

Waarom deze onderdelen het fundament vormen voor het duurzame karakter van het energiepark wordt uitgelegd in paragraaf 2.5. Het Energiepark wordt niet alleen energieneutraal, maar *levert* ook energie aan de omgeving (in gebruiksfase).

Figuur 2 Het Energiepark in gebruiksfase

2.5 Vijf pijlers en hun duurzaamheid

De vijf belangrijke invullingen op het Energiepark zijn de kantoren van Oosterhof Holman en Ekwadraat, een biomassavergister, een asfaltmenginstallatie en een laad- en loswal.

*Het duurzaam Energiepark bestaat uit duurzame energieopwekking door biomassa in een **vergister**, zonne-energie en koudewarmte opslag. De ter plaatse opgewekte energie wordt gebruikt door een duurzame nieuwe-generatie **asfaltmenginstallatie**, door **twee energieneutrale hoofdkantoren** van respectievelijk Oosterhof Holman en Ekwadraat en door levering aan ca. 4.000 woningen. Aanvoer van grondstoffen vindt zoveel mogelijk plaats via **water**. Tevens is er ruimte voor een specifiek segment aan duurzame bedrijven die ook de lokaal opgewekte duurzame energie gebruikt.*

Het concept voorziet in haar eigen natuurlijke waterzuivering en biedt door de ruime invulling veel groen en recreatiemogelijkheden. Door de invulling wordt vorm gegeven aan een meer natuurlijke overgang van stad naar platteland. Door deze ruime opzet kent het gebied een lage verhouding bebouwd/onbebouwd en is gericht op het leveren van een bijdrage aan de doelstellingen van ruimtelijke kwaliteit van Nieuw Stroomland.

De voormalige stortplaats Schenkenschans wordt gebruikt voor het opwekken van zonne-energie en als landmark voor recreatie, kennisuitwisseling, experimenten en educatie over duurzame energie en ketenbeheer. Het doel is aan te sluiten op en bij te dragen aan de internationale ambitie van Leeuwarden en Fryslân als kenniscentrum én praktijkcentrum voor duurzame ontwikkeling en energie. [Locatieonderzoek, pag. 11]

Kantoren De kantoren van Oosterhof Holman en Ekwadraat worden energieneutraal en duurzaam gebouwd. Dat betekent niet alleen dat ze uit duurzame materialen worden opgetrokken, maar ook dat ze volledig energieneutraal zijn. Allereerst door gebouwen te ontwerpen die zo min mogelijk energie verbruiken. Bijvoorbeeld door rekening te houden met de oriëntatie van de gebouwen ten opzichte van de zon en/of door toepassing van groene daken. Een groen dak buffert temperatuurschommelingen, isoleert en biedt regenwater de gelegenheid vertraagd (en gefilterd) af te stromen naar ondergrond of oppervlaktewater. Resterend energieverbruik kan worden ingevuld door bijvoorbeeld: warmte uit de (onder)grond, restwarmte van de vergister of asfaltmenginstallatie, koude uit het nabij gelegen Van Harinxma kanaal, stortgas en/of zonne energie. Indien nieuwe technologieën zich aandienen zullen die in de bouw worden meegenomen. Uit oogpunt van duurzaamheid is meervoudig ruimtegebruik ook van belang. Daarom worden het kantoor van Ekwadraat en het kenniscentrum bovenop de stort gebouwd. Bouwen op een stort is zeer innovatief en uniek in Noord Nederland; een uitdaging die Ekwadraat graag aan gaat.

Biovergister* Uit biomassa reststromen, bij voorkeur uit de nabije omgeving wordt biogas geproduceerd. Te vergisten materialen zijn veelal een mix van restproducten o.a. uit de agrarische sector (schillen, loof, mest), vergistbare restproducten uit de levensmiddelenindustrie (vetten), koolzaad, bermgrassen en maïs.

Het biogas dat uit de vergistinginstallatie komt kan ofwel direct gebruikt worden (evt. na opwerking tot aardgaskwaliteit -groengas-), ofwel worden omgezet in elektriciteit waarbij tevens warmte vrijkomt. Het bijkomend restproduct (digistaat) is ofwel geschikt als meststof in de landbouw of kan na bewerking (indikken en drogen) als brandstof dienen.

In de eerste fase wordt een 3 MegaWatt (3 MW) vergister ontwikkeld ten behoeve van de BIONOF biogasleiding. Minimaal 4000 huishoudens kunnen op die manier in hun jaarlijks energieverbruik worden voorzien. De 2 MW uitbreiding die volgt, dient voor de toekomstige behoefte van het Energiepark: in ieder geval voor de groene productie van de asfaltmenginstallatie en de energiebehoefte van het bedrijvenpark (kantoren, bedrijfsruimte), maar ook voor omringende industrieterreinen of nieuwe ontwikkelingen.

Asfaltmenginstallatie* De nieuwe generatie asfaltmenginstallatie is schoon en gebruikt zo min mogelijk energie. De duurzaamheid wordt mede bepaald doordat de energieverbruiker bij de energiebron zit: de asfaltmenginstallatie wordt de eerste in Nederland die op het nabij geproduceerde biogas draait. Restwarmte wordt hergebruikt en oud asfalt wordt gerecycled. Jaarlijks kan 100.000 ton 'groen asfalt' geproduceerd worden. Ten opzichte van een installatie die op aardgas stookt, wordt daarmee ca 15.000 ton CO₂-uitstoot bespaard. Voor verdere informatie wordt verwezen naar het Locatieonderzoek¹².

Laad- en loswal De locatie aan het water maakt het mogelijk onder andere grondstoffen en biomassa-reststromen voor de biovergister en asfaltmenginstallatie per schip aan te voeren. Maar eerst wordt de wal faciliterend gebruikt voor realisatie van 'De Haak' om Leeuwarden. In de eerste fases van het plan krijgt het huidige terrein een tijdelijke functie als gronddepot/tijdelijke opslag. Dit is gewenst voor het werk van 'De Haak' en voorkomt zware transportbewegingen en vermindert de CO₂-uitstoot. Op dit moment zijn de initiatiefnemers met de Provincie in gesprek over de nadere uitwerking hiervan. Mede door deze tijdelijke grond depotfunctie zullen de landschappelijke inpassingselementen dijk en ophoging van het terrein snel en in een vroegtijdig stadium gerealiseerd kunnen worden.

* Daar waar het milieuvergunningstelsel uitgaat van Beste Beschikbare Technieken die economisch en technisch haalbaar zijn gaan initiatiefnemers en gemeente Leeuwarden (zijnde bevoegd gezag voor de vergunning voor de biogas-en de asfaltmenginstallatie) uit van die technieken die technisch haalbaar zijn. Het mag dus meer kosten dan economisch verantwoord is als daarmee de duurzaamheid gediend wordt. Dit omdat beide partijen zich bewust zijn van de icoonfunctie die het Energiepark zal innemen in de verdere ontwikkeling van Nieuw Stroomland. Zowel op het gebied van duurzaamheid als ruimtelijke kwaliteit en inpassing. In de ontwikkelovereenkomst wordt dan ook meer van de initiatiefnemers via de privaatrechtelijke weg gevraagd dan dat de gemeente wettelijk via de bevoegd-gezag-rol kan voorschrijven

¹² [Literatuur 3], pag 15 en Bijlage

2.6 Kostenverhaal

De raad heeft gevraagd om een nadere toelichting op het 'kostenverhaal' op de initiatiefnemers betreffende deze ontwikkeling. In deze paragraaf wordt hierop een toelichting gegeven.

De term kostenverhaal is te definiëren als; kosten die gemaakt worden voor de ontwikkeling en realisatie van een voorziening van (algemeen) nut voor het betreffende exploitatiegebied en voor één of andere gebieden zoals Nieuw Stroomland en de stad Leeuwarden. In het ontwikkelproces van de afgelopen jaren is in goed overleg met de gemeente gesproken over invullingen die in aanmerking komen voor kostenverhaal. Veel invullingen die hiervoor in aanmerking komen zijn (en waren) al verwerkt in de ontwikkeling. De benamingen die hiervoor vaak gebruikt worden zijn naast kostenverhaal ook bovenwijkse voorzieningen, bovenplanse kosten en/of financiële bijdrage aan de gemeente inzake ruimtelijke ontwikkelingen. De activiteiten die hiervoor in aanmerking komen en verwerkt zijn in deze ontwikkeling staan hieronder opgesomd en worden verderop in dit projectplan nader toegelicht en uitgewerkt. Zie voor de visualisatie hiervan ook de de visieschets (pagina 4 van dit projectplan). De activiteiten zullen opgenomen worden in de ontwikkelingsovereenkomst tussen de gemeente en de ontwikkelaar. Deze overeenkomst zal in 2012 voorgelegd worden aan B&W en de Raad.

Investerings ontwikkelaar	Kostenverhaal / Bovenwijken / Bovenplans
• Zelfrealisatie door ontwikkelaar• De ontwikkelaar is risico dragend en financieel verantwoordelijk voor het Energiepark.• Alle directe ontwikkelingskosten zijn voor rekening van de ontwikkelaar• Grondverwerving wordt verzorgd door de ontwikkelaar• Ontwikkeling Kenniscentrum• Compensatie weidevogelgebied conform Provinciaal beleid• Gemeentelijke kosten m.b.t. RO procedure bestemmingsplan• Aanleg gehele openbare gebied• Aanleg laad- en loswal (waterverbinding)• Aansluiting realiseren op groengasleiding (Bionof) en Warmtenet Leeuwarden• Energieneutraal bedrijventerrein (ca 18 ha)• Productie en levering van groene energie.	• Aansluiting Energiepark op openbare wegen en fietspaden buiten het plangebied• Kruising Sylsterrak; een brug/duiker constructie geschikt voor sloepen (vaarverbinding) en een ongelijkvloerse kruising tussen fietsers Ritsumazijl en toegangsweg Energiepark (fietsverbinding)• Aanleg van ca 13 ha. Openbaar toegankelijk gebied zoals natuur, water, wegen, fietspaden en voetpaden• Aanleg van ca 6 ha. Openbaar toegankelijke natuur zoals de 60m brede respectzone naast De Haak, natuur ten zuiden van het Sylsterrak, waarin nieuwe fiets-wandelpaden, plas-drasgebied, waterzuivering en berging, rietvelden en de afschermdijk• Verbeteren/versterken openbaarheid (ca 17 ha) voormalige vuilstortplaats zoals aanleg nieuwe fiets-wandelpaden, plug (experiment) en play (recreatie en educatie) park.

Alle activiteiten zoals vermeld in bovenstaande tabel zijn verwerkt in het (project) plan en komen voor rekening van de ontwikkelaar. De gemeentelijke kosten voor de begeleiding van de ruimtelijke orderingsprocedure van het bestemmingsplan wordt betaald door de ontwikkelaar conform financiële opgave van de gemeente. Eventuele overige gemeentelijke kosten die gemaakt worden, worden gedekt door inning van leges (vergunningen) en heffing van belastingen.

3 Het plan nader uitgewerkt

3.1 Fase 0 Planvorming (2008-2013)

Met de planvorming is gestart in 2008. Sinds 2008 zijn diverse studies afgerond en besluiten genomen door de diverse gemeenteraden. Zo zijn onder andere de intergemeentelijke structuurvisie¹³, bijbehorende MER en het locatieonderzoek vastgesteld. In Bijlage 3 is een samenvatting van de raadsstukken gemaakt met de bijbehorende bijlagen. Skinkestans VOF heeft een groot deel van de benodigde grond verworven, over de resterende kavels vindt nog grondruil/grondverwerving plaats met o.a. de Provincie.

Onder voorzitterschap van Nieuw Stroomland is een Kwaliteitsteam (Q-team) en een Duurzaam & Innovatieteam (D & I team) ingesteld waarbij het Q team de kwaliteit beoordeeld (landschappelijke inpassing) en het D&I team het duurzame & innovatieve karakter zal waarborgen.

Het toetsingskader voor het projectplan is de Intergemeentelijke Structuurvisie Nieuw Stroomland. Het stappenplan hierbij is als volgt.

- nadat het projectplan door beide teams is behandeld gaat het projectplan en de adviezen van de beide teams begin 2012 naar de gemeenteraad;
- vervolgens wordt een bestemmingsplanwijziging in gang gezet;
- de overeenkomsten waarin de afspraken tussen ontwikkelaars en gemeente worden vastgelegd zal in het eerste half jaar van 2012 ter goedkeuring bij de B&W en Raad ingediend worden;
- na goedkeuring door de Raad zal het bestemmingsplantraject gestart worden (medio 2012).

Voor het project Energiepark wordt in 2012 een MER (onderdeel bestemmingsplan) opgesteld die gelijktijdig vastgesteld kan worden met het nieuwe bestemmingsplan.

Het op te stellen beeldkwaliteitsplan Energiepark (behorende bij het bestemmingsplan) zal het toetsingskader voor het Q-team van Nieuw Stroomland) worden. Doel is om in 2013 de besluitvormingsprocedure en eventuele bezwaarprocedures van de bestemmingsplanwijziging te hebben doorlopen. Ook de omgevingsvergunningen aanleg en bouw voor de eerste twee fasen moeten in 2013 gereed zijn. Daar waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van de Crisis en Herstelwet /coördinatie regeling zodat het gehele besluitvormingsproces zo spoedig mogelijk doorlopen kan worden 14.

¹³ Instemming gemeente Leeuwarden (31 januari 2011), Instemming gemeente Littenseradiel (14 februari 2011), Instemming gemeente Menameradiel (17 februari 2011)

¹⁴ De coördinatie regeling ziet toe op het coördineren van verscheidene besluiten die benodigd zijn bij realisering van ruimtelijke projecten. Ook niet onder de Wabo of Wro vallende besluiten kunnen worden gecoördineerd (bestemmingsplan, omgevingsvergunning, kapvergunning, etc). De ontwerpbesluiten

De vergunningprocedure voor de BIONOF-gasleiding is reeds in gang gezet. De procedure voor het warmtenet gaat binnenkort van start. Waar mogelijk zullen we voor koppeling aan de BIONOF-leiding en het warmtenet aansluiting zoeken bij deze vergunningaanvragen.

3.2 Fase 1 Realisatie (2012-2013)

Meteen in fase 1 worden de eerste voorzieningen getroffen voor landschappelijke inpassing van het Energiepark. Dat betekent dat aan de west- en noordkant van het plangebied, in de respectzone¹⁵, een groen dijklichaam wordt ingericht. De dijk wordt in een latere fase openbaar recreatiegebied, maar onttrekt al in de eerste fase het zicht op de bouwwerk(zzaamheid)en vanuit noord en westelijke kijkrichting. De aanleg van de dijk wordt afgestemd op het werk van 'De Haak'. Bij werkzaamheden ten behoeve van de Haak komt veel grond vrij en is veel grond benodigd. Door werk met werk te maken kan het terrein tijdelijk gebruikt worden als gronddepot/tijdelijke opslag. Vrijkomende grond die niet meer noodzakelijk is in het werk van De Haak, is prima geschikt voor de functie van groene dijk rondom het park en ophoging van het terrein boven het boezempeil¹⁶.

Op dit moment is het gehele eiland Ritsumasyl een polder die bemalen wordt door het Wetterskip Fryslân. In de structuurvisie is de duurzaamheidsambitie vastgelegd om nieuwe ontwikkelingen af te stemmen op het huidige boezempeil. Door de ontwikkelingen "De Haak" en het Energiepark is realisatie van deze ambitie mogelijk.

Het gehele terrein zal tot ca. 1 + NAP aangelegd worden waardoor waterpeilen op boezem niveau binnen het plangebied geen probleem zal opleveren. Bemaling van het Energiepark door het Wetterskip is hierdoor niet meer noodzakelijk. In overleg met het Wetterskip en de ontwikkeling van "De Haak Noord" zal dit nader uitgewerkt worden.

Fase 1

Economisch

- Investering: ca 1,5 miljoen euro
- Werkgelegenheid:
Ca 30 arbeidsplaatsen

Landschappelijk

- Respectzone 60 m oostelijk van De Haak
- Groene dijk
- Groenzone zuidelijk Sylsterrak

Duurzaamheid

- Werk met werk maken
- Laad/loswal
- Energieneutrale gebouwen

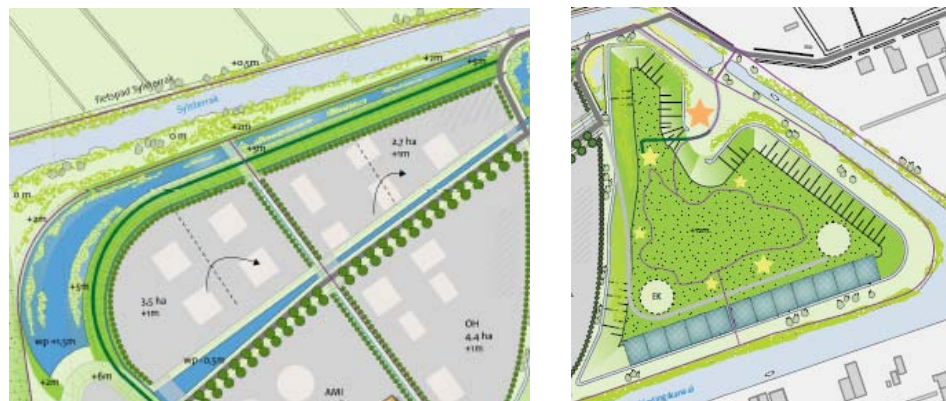
worden gelijktijdig bekend gemaakt en ter inzage gelegd zodat in één keer en op één moment op alle gecoördineerde besluiten kan worden gereageerd. Na vaststelling is beroep mogelijk bij de Raad van State. De beroepsprocedure dient binnen 6 maanden te zijn afgerond.

¹⁵ respectzone van minimaal 60 meter aan de oostkant van De Haak

¹⁶ Intergemeentelijke structuurvisie Nieuw Stroomland, februari 2011, pag 61

In de eerste fase kan een laad- en loswal gerealiseerd worden indien deze voor werkzaamheden ten behoeve van “De Haak” gebruikt kan worden.

In een later stadium gaat de laad-/loswal o.a. dienen voor aanvoer van grondstoffen ten behoeve van de vergister en asfaltmenginstallatie.

Figuur 3 Referentie beelden groen dijklichaam en stort Schenkenschan

Als toonbeeld van duurzaamheid is het kantoor van Ekwadraat en Oosterhof Holman Beheer boven op de voormalige stort (meervoudig ruimtegebruik) gesitueerd. Ook het kenniscentrum krijgt een plekje bovenop de voormalige stort. Bouwen op een stort is uniek in (Noord) Nederland en vergt speciale eisen en kwalificaties: het gebouw moet op ‘staal’ gefundeerd worden in verband met de aanwezige folie constructie (hierbij is een lichte bouw constructie noodzakelijk), de afdichtende laag dient om de 50 jaar vervangen te worden (hier moet in ontwerp al rekening mee worden gehouden, de bovenkant van de stort is niet vlak maar heeft een kleine helling (afstroming regenwater), een stort klinkt door de jaren heen in (denk aan kabels en leidingen), de bovenkant van de stort ligt 12 meter boven maaiveld (elektra, water en toegangsweg moeten omhoog). De gebouwen op de voormalige stort krijgen een lichte constructie en worden energieneutraal. Energieneutraal betekent dat ze weinig energie verbruiken en dat de energie die benodigd is afkomstig is van energieopwekkende maatregelen op het park zoals bijvoorbeeld warmte uit de ondergrond, restwarmte, koude uit het Van Harinxmakanaal, stortgas, zonnepanelen en nieuwe technologieën. Bij voorkeur wordt het internationaal Kenniscentrum in één gebouw ondergebracht samen met Ekwadraat. Mocht dat om (technisch/financiële) redenen niet mogelijk blijken, dan wordt het kenniscentrum in fase 3 gebouwd gezamenlijk met de geplande ondersteunende bebouwing ten behoeve van o.a. het experimenten gedeelte (Plug) op de voormalige stort (zie ook fase 3).

Figuur 4 Referentiebeeld lichtgewicht bouwen bovenop een stort

3.3 Fase 2 Realisatie (2013-2014)

In fase 2 staat de 3 MW biomassavergister (Essent) in de planning met de aansluiting op BIONOF leiding. Door biomassavergisting wordt biogas opgewekt die via de BIONOF leiding van Enexis/Stedin naar de 'verbruikers' gaat. Er wordt voldoende energie (groen gas) opgewekt om minimaal 4000 huishoudens van groene energie te kunnen voorzien.

De laad/loswal die voor realisatie van "de Haak" zal worden gebruikt kan nu ook gebruikt worden door de vergister voor het aan- en afvoeren van producten.

Verder zal er gestart worden met het gereed maken van de uitgeefbare terreinen van het lager gelegen deel van het Energiepark, hierbij worden toegangswegen, waterbergende sloten en waterfilterend riet aangelegd.

Figuur 6 Referentiebeeld biomassavergister

Fase 2

Economisch

- Investering: ca. 5 miljoen euro
- Werkgelegenheid: ca 5 arbeidsplaatsen

Landschappelijk

- Openbare wegen met voorzieningen om afstromend water te bergen en filteren

Duurzaamheid

- Groene reststromen kunnen in de omgeving benut worden
- Groene energie voor min. 4000 huishoudens
- Laad/loswal ombouwen tbv vergister

Figuur 5 Referentiebeeld laad- en loswal

3.4 Fase 3 Realisatie (2014-2016)

Fase 3 richt zich op de (recreatieve) inrichting van de voormalige stortplaats.

Een Plug & Play educatiepark;

- een park waar de bezoeker kan genieten van het uitzicht en op een interactieve- cq spelenderwijs het e.e.a. kan leren over duurzame energie en technologie (play).
- Een plek waar bedrijven hun ideeën in de praktijk kunnen gaan testen (plug) en waar zij hun kennis kunnen delen.

Op de voormalige stort wordt duurzame bebouwing ten behoeve van een kenniscentrum, ondersteunende bebouwing 'plug" en/of andere ondersteunende innovatieve/educatieve bedrijven gerealiseerd. Voorbereidingen worden getroffen voor experimentlocaties op de voormalige stort. Recreatieve fiets- en wandelpaden worden aangelegd, er worden zonnepanelen geïnstalleerd voor onder andere het energieverbruik van het park.

Buiten de recreatieve elementen zoals de fiets- en wandelpaden en de informatiepanelen worden de mogelijkheden onderzocht voor bijvoorbeeld een restaurant/grand-café/party centrum, een multifunctionele ruimte voor symposia, colleges of (openlucht)concerten. Wellicht kunnen elektrische fietsen en bootjes verhuurd worden en kan ruimte worden geboden aan het verenigingsleven (bijvoorbeeld de hondenclub, vliegerclub, muziekvereniging).

Op het lager gelegen deel van het Energiepark wordt de energieneutrale bedrijfsvestiging van Oosterhof Holman ingepast. Het gebouw wordt energieneutraal door toepassing van voorzieningen zoals een groen dak, verwarming middels aardwarmte of restwarmte, stortgas en zonne-energie, een gebouw waarin nieuwe technieken een kans krijgen zich te bewijzen.

In deze fase wordt tevens invulling gegeven aan de vrij uitgeefbare kavels van het Energiepark.

De ontwikkelaar is op zoek naar bedrijven die door o.a. onderlinge smart grids met elkaar verbonden zijn en/of passen binnen de duurzame ambities van het Energiepark.

Fase 3

Economisch

- Investering: ca 15 miljoen euro
- Werkgelegenheid :
ca 350 arbeidsplaatsen

Landschappelijk

- Groene invulling stort
- Fiets- en wandelpaden

Duurzaamheid/Water

- Energieneutrale bebouwing

Figuur 7 Referentiebeelden lichtgewicht architectuur en 'Play' op de Schenkenschan

3.5 Fase 4 Realisatie (2015-2017)

De bouw van een 2 MW vergister en een nieuwe generatie asfaltmenginstallatie . Deze vergister zal de bio-energie leveren waarop de asfaltmenginstallatie zal draaien. Door deze koppeling en aanleg van de 3MW vergister (fase 2) wordt de ca 15.000 ton CO₂ besparing op jaarbasis ruimschoots behaald.

Indien het warmtenet Leeuwarden wordt aangelegd is het de intentie om hierop aan te haken zodat de resterende warmte van de asfaltmenginstallatie goed kan worden benut. Eventuele energielevering door rechtstreekse koppeling aan omliggende bedrijventerreinen (bijvoorbeeld Newtonpark 3) en/of nieuwe ontwikkelingen behoort ook tot de mogelijkheden.

De laad/loswal wordt uitgebreid ten behoeve van de asfaltmenginstallatie. Er wordt een op- en overslag terrein gerealiseerd voor de grondstoffen en secundaire materialen ten behoeve van de asfaltmenginstallatie.

Verdere invulling wordt gegeven aan de vrij uitgifbare kavels.

Fase 4

Economisch

- Investering ca 19 miljoen euro
- Werkgelegenheid:
ca 20 arbeidsplaatsen

Landschappelijk

- Landschappelijk ingepaste asfaltmenginstallatie

Duurzaamheid

- 2 MW vergister
- 'groen' asfalt
- besparing ca 15.000 ton CO₂
- Energie en restwarmte voor omgeving

Figuur 8 Referentiebeeld landschappelijk ingepasbare asfaltmenginstallatie

3.6 Fase 5 Afronding (2016-2018)

In de vijfde fase wordt het terrein afgewerkt. In de landschappelijke zone worden rietvelden (helofytenfilters) aangelegd om diverse regenwater stromen op te vangen, te zuiveren en zo veel mogelijk bedrijfsafvalwater stromen te zuiveren (indien mogelijk conform wetgeving). In overleg met het waterschap en de gemeente zal dit verder worden uitgewerkt.

Recreatieve fietspaden worden langs het nieuw aangelegde groen aangelegd en eventuele benodigde tijdelijke omleggingsfietspaden worden verwijderd. Het openbare terrein wordt 'woonrijp' gemaakt. Ook de openbare ruimte wordt zo veel mogelijk volgens het 'cradle to cradle' principe aangelegd; bij voorkeur worden herbruikbare, duurzame en energiezuinige (zoals LED-straatverlichting) materialen gebruikt. Hemelwater wordt niet via een riool afgevoerd naar de rietvelden maar middels waterbergende en zuiverende sloten. Bermen worden indien mogelijk met energiegewassen beplant zodat het maaisel na het groeiseizoen in de vergister tot energie kan worden omgezet. Het openbare gebied zal open en toegankelijk zijn en overgedragen worden aan de gemeente.

Fase 5

Economisch

- Investering 0,5 miljoen euro
- Werkgelegenheid: geen

Landschappelijk

- Rietvelden
- Definitieve recreatieve fietspaden aanleggen, omleggingspaden verwijderen

Duurzaamheid

- Helofytenfilter
- Inrichting openbaar gebied volgens 'cradle to cradle' uitgangspunten

Figuur 9 Referentiebeelden van fietsroutes over en langs kades, bermen met energiegewassen, helofytenfilter met recreatiemogelijkheden

3.7 Verwijzingen naar de commitments

Zoals vermeld is Skinkeskans V.o.f. de ontwikkelaar van het Energiepark Leeuwarden. Zij is investeerder in de grondexploitatie en financieel en risicodragende partijen van deze ontwikkeling. Hiermee faciliteert zij overige partijen om middels opstalontwikkelingen te investeren in bebouwingen op de kavels van het Energiepark Leeuwarden.

Daarnaast is de initiatiefnemer Oosterhof Holman en adviseur Ekwadraat mede ontwikkelaar bij enkele bouwkundige invullingen binnen het Energiepark Leeuwarden.

Naast de ontwikkelaar (grondexploitatie) en investeerders (opstallen) is voor een succesvolle realisatie uiteraard ondersteuning en commitment nodig van de gemeente Leeuwarden en Nieuw Stroomland. De gemeente en Nieuw Stroomland faciliteren en ondersteunen de initiatiefnemers bij de RO vraagstukken en procedures die nog zullen volgen. Dit commitment zal na deze fase geformaliseerd worden middels een ontwikkelovereenkomst en een nieuw bestemmingsplan.

De volgende commitments zijn op dit moment aanwezig en zorgen er voor dat we zover zijn. Uiteraard zullen er t.z.t. nog meer volgen ten behoeve van de 100% verkoop van de beschikbare kavels op het Energiepark te Leeuwarden. De volgende commitments zijn opgenomen in Bijlage 1:

- Oosterhof Holman voor de bouw van haar energieneutrale bedrijfsvestiging en laad-/loskade.
- Ekwadraat voor de energieneutrale bouw van haar kantoor.
- De combinatie van Oosterhof Holman / voor de asfaltmenginstallatie met laad/loskade en een 2 MW vergister.
- Essent voor realisatie van de 3 MW biovergister aangesloten op de BIONOF leiding met laad/loskade.

Bijlagen

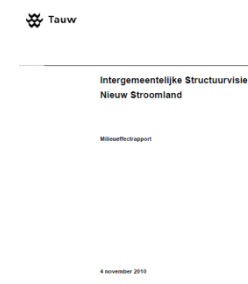
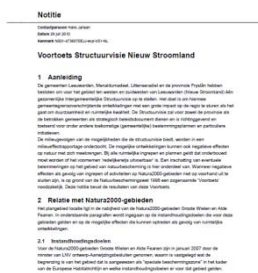
Bijlage 1	Commitments
Bijlage 2	Literatuurlijst
Bijlage 3	Samenvatting Raadsstukken.....
Bijlage 4	Feitelijke informatie werkgelegenheid.....
Bijlage 5	Visieschets Energiepark

Bijlage 1 Commitments

Bijlage 2 Literatuurlijst

1. Hoofdlijnennotitie, januari 2008
2. Voortoets Structuurvisie Nieuw Stroomland, Tauw, 29 juli 2010
3. Locatieonderzoek duurzaam Energiepark, Verkenning en vergelijking van mogelijke locaties, Oranjewoud, CE Delft, Decisio, 11 augustus 2010
4. Uitvoeringsparagraaf, Structuurvisie Nieuw Stroomland- Werkboek- Uitvoeringsparagraaf, Nieuw Stroomland, 15 augustus 2010
5. Intergemeentelijke Structuurvisie Nieuw Stroomland, HKB stedenbouwkundigen, 16 aug 2010
6. Milieueffectrapport (Aangepaste Plan MER) behorend bij Intergemeentelijke structuurvisie Nieuw Stroomland, Tauw, 4 november 2010
7. Reactienota, Samenvatting en beantwoording ingekomen zienswijzen over de Intergemeentelijke Structuurvisie Nieuw Stroomland, behorend bij Milieueffectrapport en Locatieonderzoek Energiepark Leeuwarden, Stuurgroep Nieuw Stroomland, 7 december 2010

Bijlage 3 Samenvatting Raadsstukken

3.8 Definitieve besluitstukken

In Tabel 1 staan de stukken opgesomd die als bijlage bij de besluitvorming over de structuurvisie waren gevoegd danwel ter inzage hebben gelegen. Deze raadsstukken worden in deze paragraaf samengevat. De cursief gedrukte stukken tekst in de samenvatting betreffen letterlijke citaten. De raadsbrief van 7 december 2010 kent een drietal bijlagen met elk weer een of meerdere bijlagen. Alle stukken zijn door de Raad goedgekeurd en te downloaden op de website van Nieuw stroomland (www.nieuwstroomland.nl).

	Definitieve Raadsstukken	Bijlage	Bijlagen
1	Voortoets Structuurvisie Nieuw Stroomland (29 juli 2010)		
2	Locatieonderzoek duurzaam Energiepark (11 aug 2010)		
3	Uitvoeringsparagraaf (15 aug. 2010)		
4	Raadsbrief Intergemeentelijke Structuurvisie Nieuw Stroomland (7 dec. 2010)	1	Raadsbrief en –ontwerp-besluit
		2	Intergemeentelijke Structuurvisie Nieuw Stroomland (16 aug. 2010)
		3	Aangepaste Plan MER, Milieueffectrapport (4 nov. 2010)
		4	Reactienota, samenvatting en beantwoording ingekomen zienswijzen (7 dec. 2010)
		1	Oplegnotitie aanvulling MER Structuurvisie Nieuw Stroomland (4 nov. 2010)
		2	Verslag informatieavond (14 sept. 2010)
		3	Lijst informatiebijeenkomsten
		4	Integrale zienswijzen
		5	Aanvullende notitie n.a.v. Voorlopig advies Commissie MER
		6	Eindadvies Commissie MER (17 november 2010)
		7	Wijzigingsvoorstellen Intergemeentelijke Structuurvisie
			Wijzigingsvoorstellen Locatieonderzoek duurzaam Energiepark

Tabel 1 Opsomming Raadsstukken met hun bijlagen

3.8.1 Voortoets Structuurvisie Nieuw Stroomland (29 juli 2010)

De Voortoets geeft een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming. De Voortoets bevat geen specifieke gegevens/mededelingen over het Energiepark. De Voortoets is opgenomen als Bijlage 5 van de Aangepaste plan-MER (4 nov 2010).

3.8.2 Locatieonderzoek duurzaam Energiepark (11 aug 2010)

In het Locatieonderzoek wordt een afweging gemaakt voor de locatiekeuze van het Energiepark. In de bijlagen van het locatieonderzoek is de informatiefolder van de initiatiefnemers opgenomen. De gegevens betreffende het Energiepark die voor het locatieonderzoek zijn aangeleverd komen in het gehele besluitvormingstraject terug. De uitgangspunten voor het locatieonderzoek worden ook gebruikt in de Structuurvisie en de Plan-MER.

Uit het locatieonderzoek blijkt dat de locatie op het eiland Ritsumasyl de beste locatie is voor het Energiepark. In de Raadsbrief Nieuw Stroomland (7 dec 2010) wordt verwezen naar het Locatieonderzoek.

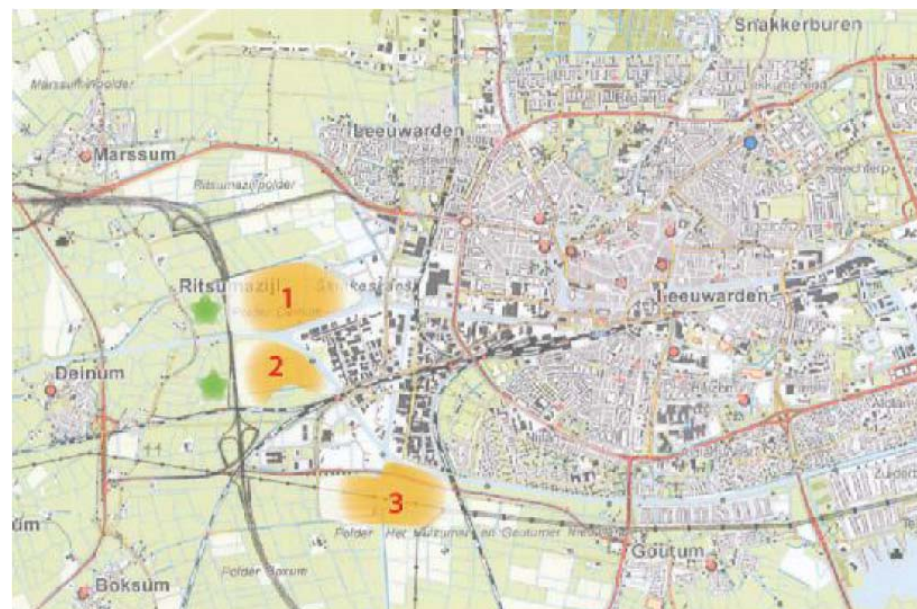
Op basis van de primaire uitgangspunten voor het gehele initiatief zijn 3 zoeklocaties afgebakend:

1. Eiland Ritsumazijl inclusief Schenkenschans
2. Newtonpark III
3. Gedeeltelijk Newtonpark IV / Zvettepark Noord

Locatie 3 scoort het meest ongunstig uit de vergelijking en weging van effecten van het gehele initiatief.

Voor locatie 2 lijkt beleidsmatige inpassing eenvoudiger (het is opgenomen in richtinggevend beleid). Het investeringsniveau ligt echter hoger en gezien de kleinere locatie kan circa 10 ha. van het beoogde concept niet gerealiseerd worden hetgeen ten koste van de doelstellingen duurzame keten en ruimtelijke kwaliteit, zoals gesteld in de gebiedsontwikkeling Nieuw Stroomland.

Voor locatie 1 is opname als zodanig in de concept-Structuurvisie Nieuw Stroomland nodig. Op locatie 1 ontstaat een volledig concept, inclusief additionele kwaliteiten voor recreatie, extra experimenteerruimte op de voormalige afvalstortplaats en landschapsontwikkeling ter grootte van ca. 7-10 ha.. Het energiepark op locatie 1 past binnen en levert een positieve bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen duurzame keten en ruimtelijke kwaliteit, zoals gesteld in de gebiedsontwikkeling Nieuw Stroomland.¹⁷

Figuur 10 De drie zoeklocaties

¹⁷ [Literatuur 3], pag 57

3.8.3 Uitvoeringsparagraaf (15 aug 2010)

In de Uitvoeringsparagraaf worden de verbanden aangegeven welke er liggen tussen de diverse ontwikkelingen in het kader van financiële dekking en kostenverhaal. Ook wordt een indicatieve planning, begroting en dekkingsplan beschreven. In een werkboek zullen deze zaken meer gedetailleerd ingevuld worden.

Ten aanzien van het Energiepark staat beschreven dat aan een aantal initiatieven zoals de komst van het energiepark meer prioriteit zal worden gegeven dan aan andere meer reguliere ontwikkelingen (aanjaagfunctie).

3.8.4 Raadsbrief Intergemeentelijke Structuurvisie Nieuw Stroomland (7 dec 2010)

Met ondertekening van de Raadsbrief heeft de gemeenteraad besloten:

1. De Intergemeentelijke Structuurvisie Nieuw Stroomland vast te stellen met inachtneming van de wijzigingsvoorstellen in de Reactienota;
2. De aangepaste Plan-MER behorend bij de onder punt 1 genoemde structuurvisie, vast te stellen.

De Raadsbrief gaat vergezeld van een drietal bijlagen die elk ook weer een aantal bijlagen bevatten. In Tabel 1 staat een overzicht van de diverse bijlagen weergegeven. In de Raadsbrief zelf staat onder andere:

Een belangrijk onderdeel van de Structuurvisie en de MER is het duurzaam Energiepark. Het is een initiatief die de gehele keten van duurzaamheid bestrijkt. Het bevat een biogasinstallatie die 4.000 tot 8.000 woningen kan voorzien van energie en warmte, een kennis- en educatiecentrum op het gebied van duurzaamheid met daarbij behorende experimenteerruimte voor duurzame ontwikkelingen, een hoofdkantoor voor adviesbureau E-kwadraat en het hoofdkantoor van Oosterhof Holman. Deze laatste partij zal ook de asfaltmenginstallatie gaan bouwen die met het biogas en warmteterugwinning de productie van asfalt weet te verduurzamen. Naast deze activiteiten is er ruimte voor 5 hectare duurzame bedrijvigheid. Het gehele bedrijfsterrein draait op zelf geproduceerde energie en warmte en kan daarnaast een impuls geven aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de regio door de overproductie van biogas en warmte.

Het in opdracht van de Stuurgroep uitgevoerde Locatieonderzoek richt zich met name op de locatie en de duurzaamheid van het Energiepark. De geluids- en luchtverontreiniging blijven ruim binnen de normen. Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat de locatie eiland Ritsumasyl de beste locatie is. Door de grondpositie van de initiatiefnemer is de overheid in staat om via kostenverhaal ook de realisatie van een gedeelte van de groenzone rondom het Sylsterrak op kosten van de initiatiefnemers te ontwikkelen inclusief de recreatieve functies en verbindingen.

Bij de inpassing in de Structuurvisie zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Verkleining van het oorspronkelijk ingediende initiatief Energiepark tot 60 meter aan de oostzijde van de Haak.
- Verlegging van de huidige groene zone over Schenkenschans in noordelijke richting (rond Sylsterrak), met behoud van de oppervlakte;
- Een gelaagdheid van de bebouwing van lager in het westen naar hoger richting de voormalige stort;
- Een goede landschappelijk inpassing.

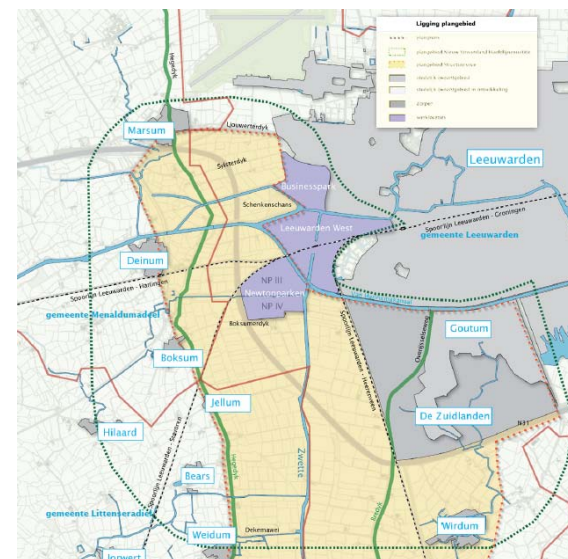
Met toepassing van bovengenoemde punten zijn wij van mening dat het Energiepark op een verantwoorde wijze is ingepast in de Structuurvisie¹⁸.

Als uitgangspunt voor het nog op te stellen afsprakenkader wordt, mede gezien de financiële situaties van de gemeenten, gestuurd op scenario 3 (minimale variant binnen 10 jaar). Het totale te investeren bedrag is dan € 36,4 miljoen. Dit bedrag zal door gezamenlijke inzet richting potentiële subsidieverstrekkers dan wel kostenverhaal en bijdragen van betrokken partijen moeten worden binnengehaald. Uiteindelijk zal bij elke investering de bijdragen en de investeringstermijn versus de mogelijkheden tot kostenverhaal en verevening bepaald moeten worden.¹⁹

Intergemeentelijke Structuurvisie Nieuw Stroomland (16 aug 2010)

De Hoofdlijnennotitie was het uitgangspunt voor deze Structuurvisie. In de Hoofdlijnennotitie is een globale begrenzing aangegeven. In de Structuurvisie wordt het plangebied meer gedetailleerd aangegeven en krijgt daarmee zijn juridische status. De Structuurvisie geeft de gemeenschappelijke ambities van de drie gemeenten weer voor de komende 10 jaar, met een doorkijk naar de periode daarna. De Structuurvisie wordt door de drie gemeenteraden vastgesteld, waarna deze, conform de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, richtinggevend en toetsend is voor toekomstige bestemmingsplannen.

Ten behoeve van deze Structuurvisie is een MER opgesteld. In de bij deze Structuurvisie behorende MER zijn de milieueffecten en mogelijke alternatieven in beeld gebracht, waardoor in de Structuurvisie een goede en duurzame afweging heeft kunnen plaatsvinden.

¹⁸ Raadsbrief 7 december 2010, pag 6

¹⁹ Raadsbrief 7 december 2010, pag 9

Aangepaste Plan MER, Milieueffectrapport (4 nov 2010)

Aanbevelingen voor de uitwerking van Gebied 5: ontwikkeling duurzame bedrijvigheid, stedelijk groen en energieproductie

Kansen voor optimalisatie liggen bij het Energiepark met name in de sfeer van landschappelijke inpassing, waarbij de voorgestelde groene ader een hoofdrol speelt (zie hieronder). Ook watertechnologie kan hierbij worden meegenomen.

De groene ader maakt een groen-blauwe verbinding tussen stad en buitengebied mogelijk. Tevens biedt dit kansen om het Energiepark landschappelijk optimaal in te passen. Watertechnologie kan hieraan een positieve bijdrage leveren. Om hiervan optimaal te kunnen profiteren geldt een aantal randvoorwaarden:

- *Een zo breed mogelijke respectzone (minimaal 60 meter) tussen Haak en energiepark vanwege beleving van de weg en archeologische / cultuurhistorische waarde van de plek*
- *Een zo breed mogelijke compensatie groen aan beide zijden Sylsterrak*
- *vernatting van het gebied (energiepark) als randvoorwaarde opnemen bij uitgifte van het Energiepark. Zo kan combinatie met natuur en water(technologie) worden gerealiseerd*
- *Verstening van het deelgebied compenseren in de randen van het eiland Ritsumasyl*

Oplegnotitie aanvulling MER Structuurvisie Nieuw Stroomland (4 nov 2010)

Deze oplegnotitie bij het MER bevat een overzicht van de belangrijkste wijzigingen.

De Commissie m.e.r. is van oordeel dat er op onderdelen essentiële informatie in het MER ontbrak om de keuzen in de Structuurvisie vanuit het milieubelang te onderbouwen. Dat kwam om door ontbreken van een alternatievenbeschouwing bij belangrijke keuzen.

Verder werd er te weinig informatie gegeven over:

- het doelbereik voor duurzame energievoorziening dat wordt gerealiseerd met de voorstellen in de structuurvisie;
- de bestaande landschappelijke en cultuurhistorische waarden in beschrijvende en waarderende zin;
- het vóórkomen van weidevogels in het plangebied (verspreidingskaarten), alsmede de omvang en mogelijke invulling (haalbaarheid) van de noodzakelijke compensatieopgave.
- de tabel waarin de effecten van de diverse ingrepen zijn samengevat riep vragen op over de invulling van de scores.

Reactienota, samenvatting en beantwoording ingekomen zienswijzen n (7 dec 2010)

De Reactienota, samenvatting en beantwoording ingekomen zienswijzen over de Intergemeentelijke structuurvisie Nieuw Stroomland bijbehorend Milieueffectrapport en Locatieonderzoek Energiepark Leeuwarden, maakt deel uit van de stukken die ter besluitvorming worden voorgelegd aan de colleges van B&W en de raden van de drie betrokken gemeenten. Het college van G.S. en de staten ontvingen deze stukken ter informatie:

- bijlage 1: Verslag informatieavond 14 september 2010
- bijlage 2: Lijst met informatiebijeenkomsten
De lijst bevat geen extra informatie ten behoeve van het Energiepark
- bijlage 3: Integrale zienswijzen
- bijlage 4: Aanvullende notitie naar aanleiding van Voorlopig advies Commissie m.e.r.
De aanvullende notitie geeft een reactie op de opmerkingen van de adviseur commissie m.e.r. op het Locatieonderzoek duurzaam Energiepark. Tevens worden die punten uit het voorlopige advies van de commissie m.e.r. t.a.v. de plan mer Nieuw Stroomland die niet direct verwerkt zijn in de bijgestelde plan-mer beantwoord. Te weten:
 - Ontbreken alternatievenbeschouwing
 - Variëren met dichtheden en omvang
 - Wat draagt Nieuw Stroomland bij aan de doelstellingen van de gemeenten
 Ter informatie is in bijlage 2 een overzicht gegeven van de inputgegevens die gebruikt zijn bij het locatieonderzoek duurzaam Energiepark.
- bijlage 5: Eindadvies Commissie MER d.d. 17 november 2010
De Commissie MER handhaaft haar waarschuwing over mogelijke overschrijding van de richtwaarden voor geluid en adviseert het bevoegde gezag bij de vervolgbesluitvorming daarmee rekening te houden.
- bijlage 6: Wijzigingsvoorstellen Intergemeentelijke Structuurvisie
Wijzigingsvoorstel bevat geen noemenswaardige punten ten aanzien van het Energiepark.
- bijlage 7: Wijzigingsvoorstellen Locatieonderzoek duurzaam Energiepark
Het wijzigingsvoorstel bevat twee belangrijke zaken ten aanzien van het Energiepark:
 - (p 7) Daar waar het milieuvergunningstelsel uitgaat van Beste Beschikbare Technieken die economisch en technisch haalbaar zijn gaan initiatiefnemers en gemeente Leeuwarden (zijnde bevoegd gezag voor de vergunning voor de biogas-en de asfaltmenginstallatie) uit van die technieken die technisch haalbaar zijn. Het mag dus meer kosten dan economisch verantwoord is als daarmee de duurzaamheid gediend wordt. Dit omdat beide partijen zich bewust zijn van de iconfunctie die het Energiepark zal innemen in de verdere ontwikkeling van Nieuw Stroomland. Zowel op het gebied van duurzaamheid als ruimtelijke kwaliteit en inpassing. In de ontwikkelovereenkomst wordt dan ook meer van de initiatiefnemers via de privaatrechtelijke weg gevraagd dan dat de gemeente wettelijk via de bevoegd-gezag-rol kan voorschrijven.
 - (p 4) Zonering volgens de Wet geluidhinder is formeel niet noodzakelijk. Om de afspraken gemaakt tussen de drie gemeenten, de initiatiefnemer en de omwonenden vast te leggen wordt hier wel voor gekozen. Hiermee wordt het vertrouwen wat er moet zijn tussen omwonenden en overheid over de maximale geluidsbelasting ook formeel vastgelegd.

3.9 Besluitvorming gemeenteraden

Begin 2011 heeft besluitvorming bij de drie betrokken gemeenteraden plaatsgevonden.

Raad Leeuwarden

31 januari

- structuurvisie vastgesteld
- motie over ruimtelijke kwaliteit aangenomen
- amendement over Energiepark aangenomen

Raad Littenseradiel

24 januari

- waardering voor visie als geheel;
- vraagtekens bij locatie Energiepark;
- kanttekening bij financiën.

14 februari

- structuurvisie vastgesteld
- Motie aanpassing gebiedsgrens
- Ondersteunt de motie stadsrand van Leeuwarden
- Deelt de zorgen van Menameradiel over Energiepark

Raad Menameradiel

27 januari

- motie over Energiepark aangenomen

17 februari

- structuurvisie vastgesteld

Amendementen en Moties		Highlights
Leeuwarden	Amendement 31 januari 2011	Akkoord met totaalconcept Energiepark Nieuw Stroomland. Voor bestemmingsplanwijziging dient uitwerking van plan aan de Raad voorgelegd te worden incl. feitelijke informatie over te realiseren werkgelegenheid en inzicht in kostenverhaal op de initiatiefnemers.
	Motie 31 januari 2011	Let op ruimtelijke kwaliteit, risico op ruimtelijke verrommeling, specifieke bestuurlijke en ambtelijke trajecten, prioriteitstelling (agv beperkte financiële middelen), financiering landschappelijke verbeteringen. Beeldkwaliteitplannen voorleggen, stedenbouwkundig supervisor, bevorderen bestuurlijke en ambtelijke integrale aanpak, raden betrekken bij vaststelling bestemmings- en beeldkwaliteitplannen, maar ook bij afspraken tussen participanten over financiële prioriteitenstelling, bij uitwerking nadrukkelijk aandacht besteden aan financiering landschappelijke aan- en inpassingen en (samen met Provincie) zoeken naar financieringsmogelijkheden, werk met werk maken en gecombineerde aanbestedingen.
Littenseradiel	24 januari 2011	- waardering voor visie als geheel; - vraagtekens bij locatie Energiepark; - kanttekening bij financiën.
	Motie 14 februari 2011	De zuidelijke begrenzing van het plangrens gebied Nieuw Stroomland moet komen te liggen langs de Dekemawei).
Menameradiel	Motie 27 januari 2011	Spreekt zicht uit tegen vestiging bedrijventerrein op Schenkenschans-eiland
	17 februari 2011	Vaststelling Structuurvisie

Tabel 2

Amendementen en moties drie betrokken gemeenten

Bijlage 4 Feitelijke informatie werkgelegenheid

(Locatieonderzoek Duurzaam Energiepark H2.1.1.)

Bijlage 5 Visieschets Energiepark

(visieschets tevens afgedrukt op pagina 4, dit betreft een los bestand i.v.m. mogelijkheid A3-formaat afdruk)